

Kmečka trgovina

Gospodarska odvisnost

Naše gospodarstvo se je znašlo med avtarkičnim (Nemčija, Italija) in svobodnim gospodarstvom (zapadna Evropa, Amerika). Če krenemo v avtarkično smer, bomo postali del gospodarstva na velikem prostoru, radi česar bi polagoma prišli tudi pod političen in kulturni vpliv avtarkičnih gospodarstev. Kot obmorska država pa se lahko temu izognemo ter v isti meri trgujemo z enim ali pa drugim sistemom svetovnega gospodarstva. Naravna posledica te naše obmorske poti je, da lahko držimo svoj ponos v pravih mejah, lahko oddonimo nasilnost, ni se nam treba klanjati sili enega kot drugega, kajti v morju je naša nesporna moralna sila. Ko bi ne imeli morja, bi brez nadjnjega padli v gospodarsko odvisnost (kot n. pr. Češko-Slovaška in Madžarska) velikih avtarkičij. Avtarkično gospodarstvo smatra vse za svojo last, poedincu ne privošči ničesar, s svojo zverženo moralno zbgom narod in mu veepriprčanje, da je tako edino prav. Le moralno in kulturno visoko stoječi narod je zmožen, da se temu upre in da brzda sam sebe. Z ozirom na to je edino pravilno, da stojimo na aredi, kajti to možnost nam nudi narava in najbolj nepravilno bi ravnal tisti, ki bi se tega ne držal.

Cene goveje živine

Volč. V Ptujju so bili povprečno od 3.60 do 4.75, v Brežicah od 4.50 do 5.50 din, v Šmarju pri Jelšah od 4 do 5 din, na Planini pri Sevnici od 4.75 do 5.50 din, v Kranju na Gorenjskem od 5 do 5.75 din, v Šmartnem pri Litiji od 4.75 do 5.50 din.

Biki. V Ptujju od 3.50 do 4.50 din, v Lendavi od 4 do 4.50 din, na Planini pa po 5 din kg.

Krave. V Ptujju so bile povprečno po 3—4 din, v Brežicah 3.50—4.50 din, v Šmarju pri Jelšah 3—4 din kg. Isto ceno so imele na sejmu na Planini pri Sevnici in v Šmartnem pri Litiji. Cenejšje so bile na sejmu v Lendavi, kjer so se prodajale povprečno od 2.50 do 3 din kg. Najvišje ceno so imele krave na sejmu v Kranju na Gorenjskem, kjer so se prodajale po 5 do 5.50 din kg žive vage.

Telice in mladi junčki so se prodajali na sejmih v Ptujju, Brežicah, v Šmarju pri Jelšah in na Planini pri Sevnici povprečno po 4 do 5.50 din kg žive vage. Nad 5.50 din kg se telice niso prodajale niti v Kranju, vendar tam cena teh ni šla na 4 din kot po drugih sejmih.

Teleta so se prodajala v Ptujju in Brežicah od 5 do 5.50 din kg, v Šmarju pri Jelšah 5—6 din, v Lendavi 6—7 din, v Kranju na Gorenjskem so pa dosegla celo 8 din kg žive vage.

Svinje

Plemenste. V Mariboru so se prodajali mladi prašiči 5—6 tednov stari po 85—110 din komad, 7—9 tednov stari po 115—130 din komad, 3—4 mesece stari 270—340 din komad, 5—7 mesecev 340—460 din komad, 8—10 mesecev 480—700 din, 1 leto stare svinje pa po 800—1000 din komad. V Ptujju so se prodajali 6—12 tednov stari prašci po 90 do 200 din komad. V Kranju so pa bili 7—8 tednov stari pujski po 180 do 290 din komad.

Debele svinje so bile v Ptujju 8 do 8.50 din, v Brežicah 9 din, v Šmarju pri Jelšah 10 din in prav toliko tudi v Kranju.

Pršutarji so se prodajali v Ptujju, Mariboru in v Brežicah povprečno po 7—8 din kg, v Šmarju pri Jelšah in v Kranju pa po 8.50 do 9.50 din kg žive vage.

Konji

so se v Ptujju prodajali od 700 do 6000 din komad, zrebeta pa po 1200 do 2500 din komad.

Meso

Govedina je bila povsod povprečno od 8 do 12 din kg.

Svinjina se je prodajala v Mariboru po 12 din, v Brežicah po 16 din, v Šmarju pri Jelšah po 14 din in v Kranju po 16 din kg.

Slanina je bila v Mariboru po 16 din, v Šmarju pri Jelšah in v Brežicah od 15 do 16 din, v Kranju pa po 17 din kg.

Svinjska mast se je prodajala povprečno od 18 do 20 din kg.

Med

je bil v Brežicah po 16 din kg, v Šmarju pri Jelšah po 18 do 20 din, v Lendavi 17 din in v Kranju na Gorenjskem po 22 do 24 din kg.

Kože in volna

Goveje kože so bile v Mariboru po 9 din, v Brežicah po 8 din, v Šmarju pri Jelšah po 10 din, v Kranju po 9 do 12 din kg.

Telečje v Mariboru po 11 din, v Brežicah 12, prav toliko v Lendavi, Šmarju pri Jelšah in v Kranju.

Svinjske v Mariboru 8 din, v Brežicah 5 din, v Šmarju 6 din, v Kranju 8 din kg.

Neoprana volna je bila v Šmarju pri Jelšah 15 din kg, v Kranju 24 do 26 din, oprana pa v Šmarju 30 din, v Kranju pa 34 do 36 din kg.

Vino

Lani smo iz Slovenije izvozili naslednje množine vina: v Nemčijo 770.314 litrov, v Češko-Slovaško 16.107 litrov, v Holandijo 1323 litrov, v Bolgarijo 72 litrov, na Poljsko 3409 litrov.

Zadnje čase se je pri vinogradnikih v Šmarškem okraju plačevalo navadno mešano vino po 3 do 4.50 din liter, finejše vino pa po 5—6 din. V brežiškem okraju so se plačevala navadna vina po 5 din, finejša pa po 7 din liter. Po isti ceni se prodaja vino v okolici Ljutomera in Maribora. V okolici Maribora so boljše ceno dosegla kvalitetna vina, ki so se kupovala pri vinogradnikih po 10 din liter.

Krna

Seno je bilo po 0.70 do največ 1 din kg, prav toliko otava. Slama se je prodajala od 0.40 do 0.60 din, lucerna pa v Kranju po 1.90 din kg.

Žito

Pri vagonskih pošiljkah se je prodajala pšenica po 160—162 din, koruza 106—116 din, ječmen 155—157 din, oves 170—172 din, rž 145—147 din, ajda 125—130 din 100 kg. — Fižol se je prodajal od 2 do 3 din, krompir pa po 0.75—1 din kg.

Les

Smrekovi in jelkni hodi 130—170 din kubik, brzojavni drogovji 120—160 din kubik, bukovi hodi od 30 cm naprej 90—130 din, hrastovi 200

Razgovori z našimi naročniki

Kako doseči zaščito za dolg iz leta 1928. N. J. 10. Leta 1928 ste si izposodili 18.000 din proti 10% obrestim. Te visoke obresti ste plačevali do leta 1933, nato dve leti po 8%, nadaljnje pa še dolgujete. Upnik, ki je zasebnik, ste prosili za popust dolga, pa je bil pripravljen le k delnemu popustu in še to pod pogojem, da bi takoj plačali. Vprašate, kaj naj storite, da dosežete zaščito, zlasti, ker ste slišali, da baje februarja 1939 zaščita mine. — Ker gre za dolg pri zasobniku, Vam prične zaščita, zlasti ko pravite, da ste v slabšem premoženjem položaju kakor upnik, odnosno upnikova dediča. Niste dolžni ničesar plačati, preden upnikova dediča ne izstavi nove zadolžnice o znižanem dolgu. Glavnica se ima znižati za 50%, na obrestih pa ste dolžni plačati od 23. novembra 1933 do 28. septembra 1936 le 1%, od 27. septembra 1936 naprej pa le 3%. V kolikor ste v tem času plačali višje obresti, se Vam ta znesek vpiše v dobro. Ko boste dobili novo zadolžnico, boste morali plačati dotlej v plačilo zapadle anuitete. Deslej so zapadle v plačilo prve tri anuitete. Nadaljnje boste morali plačati vsakega 1. novembra, in sicer skupno 12. Februarja letos zaščita še ne mine.

Zopetni vstop v orožniško službo po odzavitvi. R. J. Za ponovni sprejem lahko zaprosite potem najbližje orožniške postaje, kjer boste dobili nadaljna navodila. Da-li boste sprejeti, Vam ne moremo z gotovostjo povedati. Čas odpusta Vam pa ne bo vštet v službo. Prošnjo naslovite na poveljstvo orožništva v Beogradu.

Plačilo delavcu za dela, opravljena mesarskemu mojstru. J. I. Vaš brat je bil preko dveh mesecev zaposlen pri mesarskem mojstru dnevno po 16 ur in dobil le 100 din v gotovini. Vprašate, ali in koliko ima pravico zahtevati, zlasti, ko še ni dobil objavljenih obleke. — Morali bi vedeti, kaka dela je pretežno opravljal Vaš brat. Ako so bila pretežno hlapčevska dela, tedaj ima pravico zahtevati takoj plačo, kakor jo v Vašem okolišju dobivajo hlapci enakih sposobnosti in enake pridnosti. Ako pa Vaš brat ni bil hlapec, marveč delavec, tedaj ima pravico zahtevati minimalno mezdno, ki znaša v krajih s preko 5000 prebivalcev na uro 2.75 din, v krajih z manj nego 5000 prebivalcev na uro 2.50 din, za delavca izpod 18 let povsod 2.25 din. Za nadurno delo (to je delo preko 10 ur dnevno) sme zahtevati 50% višjo mezdno. Ako je bila dogovorjena določena plača, odnosno odmena, sme brat — ako je bil hlapec — zahtevati le to in vse to; ako pa je bil delavec, sme zahtevati

BATERIJE CROATIA

žepne anodne-ogrevače, izdeluje samo domača tvornica

IVAN PASPA I SINOVI
ZAGREB, KOTURAŠKA 69

do 300 din, orehovi hodi 800—900 din, brestovi 470—510 din, javorjevi 500—600 din, jesenovji 800 do 900 din, lipovi 450—550 din kubik. Železniški hrastovi praži, dolgi 2.60 in 14x24 cm, 39—43 din komad, bukovi iste mere pa 23—28 din komad. 100 kg bukovih drv 12.50—14.50, hrastovih pa 9.50—11.50 din; 100 kg bukovega oglja 41—51 din.

Mlečni izdelki

Mleko 1.50—2 din liter, smetana 7.50—10 din, surovo maslo 24 din, čajno 30 din, domači sir 10 din kg. — Jajce komad 0.70—1.75 din.

Zelenjad

Cena zelenjadi je na mariborskem trgu od zadnjega poročila nespremenjena. Edino endivije in radič so jeli v večji meri prodajati na kilogram, dočim se je prej prodajalo le po komadu, oziroma kupu. Kilogram radiča je stal 10—12 din, kg endivije pa 8—10 din.

Sejmi

Od 25. do 31. januarja bodo sejmi v sledečih krajih: 25. svinjski sejem v Celju, Ptujju, Trbovljah; v Slovenjgradcu pa živinski. 27. svinjski v Mariboru. 28. svinjski v Brežicah, Celju in Trbovljah. 31. v Ormožu svinjski, v Mariboru živinski, v Dobovi pa živinski in kramarski.

Predpostavljamo, da se vršijo sejmi le v tem primeru, če ne velja v okraju prepoved sejmov zaradi slinavke in parkljevke.

vzlic drugadnemu dogovoru najmanj to, kar doleča minimalna tarifa, za nadure pa zakoniti 50% povisek. — Sporno je, kar sme brat zahtevati za one tri tedne, ko je bil nekak vajenec. Obrtni zakon predpisuje pismeno učno pogodbo. Ako taka pogodba ni bila sklenjena in mojster brata vzlic zadevni zahtevi od strani očeta ni hotel nikjer vpisati, odnosno prijaviti kot vajenca, menijo nekateri, da brat sploh ni bil vajenec, marveč navaden delavec in da mu gre plača kot delavcu. Drugi pa menijo z ozirom na okolnost, da upravnna oblast izjemoma lahko prizna tudi tako dobo kot vajeniško, odnosno učno, ko dotičnik ni imel pismene učne pogodbe, je pa dejansko bil v uku, da mu gre le plača, odnosno nagrada kot vajencu. Radi sigurnosti se držite raje slednjega mnjenja, zlasti ko gre le za tri tedne.

Plačilo stroškov za oskrbo sirote. F. A. Dva leti že oskrbujete siroto, katera glasom ugotovitev sodišča nima sorodnikov, kateri bi jo bili dolžni vzdrževati. Terjali ste pristojno občino na povračilo stroškov, pa jih neče plačati. — Predvsem Vam mora stroške povrniti dotičnik, ki Vam je otroka izročil v oskrbo in objubil stroške povrniti. Ako takega ni ali pa ničesar nima, mora stroške povrniti občina, kamor je sirota pristojna. Obrnite se na okrajno načelstvo s prošnjo, da stvar uredi. Če ne bo uspeha, boste pač morali občino tožiti. Ako občina tudi za nadaljnje vzdrževanje ne bo hotela skrbeti, ji kratko malo siroto oddajte, naj sama zanjo skrbi.

Plačilo za poškodbo, prizdečano v silobrana. J. F. A. Dva brata sta Vam v pijanem stanju grozila, da Vas bosta ubila in zavlekla v gnojnico, ako jima ne plačate dolžnega zneska. Zatekili ste se na podstrešje, napadalca za Vami; ko je eden skozi streho skušal vdreti na podstrešje, ste ga z gnojnimi vilami dregnili v roko. Sedaj Vas toži radi poškodbe. — Imeli ste pravico, da se pred nepravilnim napadom branite. Ako bo sodišče smatralo, da niste prekorali meje primerne obrambe, ne boste kaznovani, niti niste dolžni plačati napadalca kake odškodnine (zdravniških stroškov, bojestnine i. p.). Ali je bila obramba primerna, ne moremo z gotovostjo presoditi, ker niste omenili teže poškodbe, ali sta imela napadalca kako orodje, svoje in njune telesne moči. Ako ste meje opravičene obrambe prekorali, bi bili kaznjivi in bi morali plačati delno odškodnino.

Nakup in prodaja lesa, nevedoč, da je bil ukraden. K. V. Vaš sin je kupil od nekega posestni-